Ajankohtaista kotouttamisesta

Kuntaliitto 12.3.2019
Maahanmuuttojohtaja
Sonja Hämäläinen
Twitter: @sonjahamalaine2

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Sisällysluettelo

- **Eduskunnan tarkastusvaliokunnan mietintö ja kotouttaminen maakuntauudistuksessa**
- **TEM:n diasetti kasvua ja hyvinvointia maahanmuutto- ja kotouttamispolitiikalla**
- **Keskeiset teemat: työmarkkina-asema, lasten nuorten ja perheiden kotoutuminen, osallisuus**
- **Muuta ajankohtaista**

Eduskunnan tarkastusvaliokunnan mietintö

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Maakuntauudistus

- **TEM valmisteli hallituksen esityksen uudeksi kotoutumislaiksi, joka annettiin eduskunnalle heinäkuussa 2018.**

- **Esityksessä oli tarkoitus säätää kotoutumisen edistämisestä ottaen huomioon maakunta- ja sosiaali- ja terveydenhuolto- sekä aluekehitys- ja kasvupalvelu-uudistusten edellyttämät kotouttamista koskevat muutostarpeet.**

Eduskunnan tarkastusvaliokunnan mietintö kotouttamisesta

- Eduskunta on 23.1.2019 hyväksynyt tarkastusvaliokunnan mietinnön pohjalta kannanoton (kirjelmä EK 35/2018 vp) kotouttamisen toimivuudesta.
- Mietintö perustuu eduskunnan tilaamaan kahteen tutkimusraporttiin sekä kuulemisiin ja kirjallisiin asiantuntijalausuntoihin.
- Eduskunnan tarkoitus oli selvittää maahanmuuttajien kotouttamistoimenpiteiden toimivuutta sekä tarvetta uudistaa järjestelmää niin, että maahanmuuttajat työllistyisivät nykyistä paremmin.
- Eduskunta katsoo, että kotouttamispolitiikka ei nykyisellään kaikilta osin toimi ja ehdottaa muutoksia nykyiseen politiikkaan.

- https://www.eduskunta.fi/FI/tiedotteet/Sivut/Tarkastusvaliokunta_kotouttaminen_mietinto_2019.aspx
- Ala-Kauhaluoma M. ym. Monimenetelmäinen tutkimus kotouttamistoimenpiteiden toimivuudesta. Eduskunnan tarkastusvaliokunnan julkaisu 1/2018.
- Rinne H. ym. Kotoutumissuunnitelma ja työllistyminen. Eduskunnan tarkastusvaliokunnan julkaisu 2/ 2018.

Eduskunnan kannanotot

Eduskunta edellyttää, että hallitus

1. laatii kokonaisvaltaisen toimenpideohjelman kotouttamistoimien uudistamistarpeesta ja toteutettavista uudistuksista. Toimenpideohjelma tulee antaa *selontekona* eduskunnalle vuoden 2020 loppuun mennessä.
2. *uudistaa kotoutumislain* kokonaisuudessaan ja tarvittavan muun lainsäädännön selonteon eduskuntakäsittelyn pohjalta.
3. huolehtii kotouttamisen merkittävästä nopeuttamisesta siten, että *kotoutumisjakso määritellään pääsääntöisesti yhden* vuoden pituiseksi.
4. siirtää kotouttamisen toimivuuden parantamiseksi ja nopeuttamiseksi *kotouttamispalveluiden kokonaisvastuun kunnille* sekä selvittää ne keinot, joiden avulla kotouttamispalveluita on riittävästi tarjolla muuallakin kuin kasvukeskuksissa.
5. huolehtii siitä, että maahanmuuttajien työllistymistä tukevien palvelujärjestelmien ja - rakenteiden toimivuutta parannetaan vastaamaan myös *työllistävien yritysten tarpeita*.
6. huolehtii siitä, että työntekijän *oleskelulupahakemusten* käsittelyaikaa nopeutetaan. Hakemusten käsittely saa kestää enintään kaksi kuukautta.

Eduskunnan kannanotot

5. ryhtyy *toimiin kotoutumiskoulutuksen kieliopintojen* uudelleen järjestämiseksi, jotta opetuksen laatu turvataan ja oppimistulokset paranevat vastaamaan niille asetettuja oppimistavoitteita sekä työelämän kielitaitovaatimuksia.
6. lisää oleskeluluvan saaneen maahanmuuttajan kotoutumissuunnitelmaan sisältyvän kielikoulutuksen velvoittavuutta siten, että kielikoulutukseen sisältyy *kielitaitoa mittaava koe*.
7. lisää turvapaikanhakijan *vastaanottopalveluihin sisältyvän opintotoiminnan velvoittavuutta*. Turvapaikanhakijalta tulee edellyttää suomalaisen yhteiskunnan toimintatapojen, sääntöjen sekä arvojen tuntemusta. Tämän varmistamiseksi tulee olla koe.
10. ryhtyy viivytyksettä toimiin *maahanmuuttajataustaisten naisten työllistämisen edistämiseksi*. Maahanmuuttajataustaiset naiset tulee asettaa kotouttamispalveluiden erityiseksi kohderyhmäksi.
11. huolehtii *kolmannen sektorin* eli järjestöjen ja vapaan sivistystyön osuuden kasvattamisesta kotouttamisessa sekä ryhtyy toimiin viranomaisten ja kolmannen sektorin välisen työnjaon määrittelemiseksi uudelleen.

Diasetti: Kasvua ja hyvinvointia maahanmuutto- ja kotouttamispolitiikalla

Yleiskuva ja kehittäminen

Diasetti antaa tilastoihin ja tutkimuksiin perustuen yleiskuvan Suomeen suuntautuvasta maahanmuutosta ja kotouttamisesta sekä kehityssuunnista

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Maahanmuuton yleiskuva tilastojen valossa

Sisällysluettelo

1. Maahanmuuton yleiskuva
2. Suomi tarvitsee työvoiman maahanmuuttoa
3. Maahanmuuttajat työmarkkinoilla heterogeeninen ryhmä
4. Lapset ja nuoret avainasemassa- edistetään perheiden kotoutumista
5. Hyvät väestösuhteet ja osallisuus luovat vakautta ja hyvinvointia
6. Maahanmuuton taloudelliset vaikutukset

Diasetti löytyy TEM:n kotisivuilta

Suomen väkiluku kasvaa ainoastaan maahanmuutosta – myös poismuutto on vilkasta

- Vuoden 2017 lopussa Suomessa asui lähes 250 000 ulkomaan kansalaista ja 384 000 ulkomaalaistaustaista henkilöä.

- Väkiluku pienenee ilman maahanmuuttoa:
  Vuonna 2017 väkiluvun kokonaismuutos oli + 9 833, josta kotimaisia kieliä puhuvien osuus oli - 9 499 ja vieraita kieliä puhuvien osuus + 19 322.

- Arviolta 20 % maahanmuuttajista muuttaa pois Suomesta viiden vuoden jälkeen.

Lähde: VATT 2014, Tilastokeskus.

Nettomaahanmuuton nykytaso ei ole riittävä väestönkasvun ylläpitämiseksi

Lähde: Tilastokeskus.

Työperäistä maahanmuuttoa tarvitaan lisää

Kansainvälisesti vertaillen Suomessa asuu vähän maahanmuuttajia, mutta määrä on kasvussa

Lähde: YK, Kototietokanta / Tilastokeskus.

Suomeen muutetaan eniten perheen, työn ja opiskelun takia; myös pakolaisina

EU:n ulkopuolelta tulleiden ensimmäinen oleskelulupa Suomeen

EU-kansalaisten rekisteröinnit

Vuonna 2017 kansainvälisen suojelun perusteella myönnettyjen oleskelulupien määrässä näkyy vielä vuoden 2015 poikkeuksellisen suuri turvapaikanhakijoiden määrä.

Lähde: Migri.

Suomeen muutetaan selvästi eniten lähialueilta

- Yli puolet Suomeen suuntautuvasta muutosta tulee Venäjältä ja Virosta.

Lähde: Tilastokeskus.

Sekä maahanmuuttajat että kantaväestö muuttavat kasvukeskuksiin

- Ulkomailla syntyneistä noin 67 % asuu Uudenmaan, Varsinais-Suomen ja Pirkanmaan maakunnissa. Ulkomailla syntyneistä 52% asuu Uudellamaalla.
- Pääkaupunkiseudulla asuu 165 000 ulkomailla syntynyttä henkilöä.
  - Vuonna 2030 Helsingin seudulla asuu kaupungin väestöennusteen mukaan n. 350 000 vieraskielistä.
- Maahanmuutolla on merkitystä myös pienempien kuntien väestöpohjalle ja elinvoimalle.
- Asuinalueiden etninen eriytyminen on Suomessa kuitenkin vielä vähäistä muihin Pohjoismaihin verrattuna. Eriytymiskeskitys on kuitenkin vahvistunut suurimmilla kaupunkiseuduilla.
- Lapsiperheillä asumisen etnistä eriytymistä on enemmän, kuin muilla maahanmuuttajaryhmillä.
  - Tämä näkyy mm. kouluissa. Esim. 11 %:ssa Helsingin suomenkielisistä peruskouluissa oppilaista vähintään 40 % vieraskielisiä.

Lähde: Tilastokeskus.

TEM:n juuri julkaistu työmarkkinanäkemys sisältää maahanmuuton ja kotouttamisen teemat

- **TEM:n työmarkkinanäkemys ensi hallituskauden kestävän kasvun tavoitteista ja keinoista:**
- **Työllisyysaste 75 prosenttiin**
- **Kasvua tukevan toimintaympäristön luominen**
  - Näkemyksessä tunnistettu maahanmuutto- ja kotouttamispolitiikan kasvava merkitys
    - Työvoiman riittävyys ja sen saatavuuden turvaaminen: Aikuisten osaamista on kehitettävä ylläpidettävä ja uusittava työurien pidentämiseksi, erityisenä kohderyhmänä mm. maahanmuuttajat.
    - Maahanmuuttajista on kantaväestöä selvästi suurempi osa 20–49-vuotiaita: mahdollisuus hyödyntää työvoimana oikein kohdennetulla kotoutumis-, työllisyys-, koulutus- ja sosiaalipolitiikalla.
    - Työikäisen väestön keskittyminen kaupunkeihin: PKS-seudulla vuonna 2030 kolmasosa työikäisestä väestöstä on maahanmuuttajia, joten myös kotoutuminen nousee keskeiseksi kaupunkipolitiikan teemaksi.
    - Samalla myös kasvavaa alueellista merkitystä työvoiman saatavuuden kannalta
    - Osaavan ulkomaisen työvoiman työperusteisen maahanmuuton lisääminen ja kansainvälisten osaajien houkuttelu

Maahanmuuttajien työmarkkinaseman parantaminen

Maahanmuuttajien työmarkkinasema on kantaväestöä heikompi, mutta paranee ajan myötä

Työllisten osuus 18–64-vuotiaista vuosina 1995–2013, muuttokohorteittain

Ulkomaalaisten ja suomalaisten työttömyys- ja työllisyysaste 2008-2017

Lähde: Eläketurvakeskus ja Eurostat

Työmarkkina-asema

- Maahanmuuttajien työttömyysaste noin kaksinkertainen kantaväestöön nähden ja työllisyysaste on noin 10–15 prosenttiyksikköä pienempi.
- Maassa-asumisaika parantaa työllisyyttä merkittävästi, mutta osalla on kuitenkin pysyviä vaikeuksia vakiinnuttaa paikkaansa työmarkkinoilla.
  - Etenkin pakolaistaustaisilla ja maahanmuuttajanaisilla muita ryhmiä heikompi työllisyys
- Työllisyysaste alle viisi vuotta Suomessa asuneilla maahanmuuttajille 56 % ja yli kymmenen vuotta asuneilla 69 %.
- Monet maahanmuuttajat aloittavat matalapalkkatöissä ja työurat ovat kantaväestöä sirpaleisemmat.
- Määräaikaiset ja osa-aikaiset työsuhteet ovat etenkin kolmansista maista tulleilla yleisiä, samoin epätyypilliset työajat ja vuorotyö.
- työllistyminen koulutusta vastaamattomiin tehtäviin on selvästi kantaväestöä yleisempää.

Mitä tällä hallituskaudella on tehty?

- Kotoutumislain uudistuksessa lisätty työelämälähtöisyyttä ja maahanmuuton huomioon ottamista osana aluekehitystä ja elinvoimaa. Yhä vahvasti mukana myös osallisuuden edistäminen yhteiskunnan kaikilla eri aloilla.
- Kotoutumiskoulutus on uudistettu selvästi työelämälähtöisemmäksi ja eri asiakassegmentit huomioon ottavammaksi.
- Maahanmuuttajien pääsyä ammatilliseen koulutukseen on nopeutettu poistamalla yleinen kielitaitovaatimus ja lisäämällä kieliopintoja koulutuksen aikana.
- Uusi vastuukorkeakoulumalli korkeakoulutettujen maahanmuuttajien osaamisen tunnistamiseksi ja pätevöitymisen nopeuttamiseksi. Tutkintojen tunnustamistyöhön on lisätty voimavaroja Opetushallitukselle.
- Maahanmuuttajien osaamiskeskustoiminta, jossa TE-hallinto, kunnat ja oppilaitokset ohjaavat asiakkaita joustavasti oikeaan koulutukseen ja työmarkkinoille.
- Maahanmuuttajien nopean työllistymisen SIB -hanke etenkin työvoimakapeikkoaloille.
- Välityömarkkinoiden tehokkaampi hyödyntäminen: TE-toimisto lisää ohjausta työelämää lähellä oleviin palveluihin, kuten palkkatukeen ja työkokeiluihin, samoin työtarjousten määrää.
- Uusi koulutusmalli työvoiman ulkopuolella oleville, erityisesti kotona lapsiaan hoitaville. Koulutuksella vahvistetaan siirtymiä työmarkkinoille, yhteiskunnallista osallisuutta ja kielitaitoa.
- Perustaidoissa tukea tarvitseville uusia mahdollisuuksia suorittaa aikuisten perusopetus.

Pakolaistaustaisten ohjaus -hanke

- Valtakunnallinen hanke kehittää erityisesti pakolaistaustaisten työnhakijoiden saamaa ohjausta koulutukseen ja työhön
- Hankkeessa on 17 työntekijää (8 ELY-keskuksissa, 8 TE-toimistoissa ja yksi työ- ja elinkeinoministeriössä).
- Hankkeen tärkeimmät tavoitteet:
  - kartoitetaan pakolaistaustaisten TE-toimiston asiakkaiden ohjauksen nykytila
  - tunnistetaan kehittämistarpeita sekä kehitetään uusia toimintamalleja ja ratkaisuja
  - koulutetaan TNO-henkilöstöä sekä kiintiöpakolaisia
  - luodaan alueellisia verkostoja ja sovitetaan yhteen oppilaitoksissa ja TE-hallinnossa maahanmuuttajille annettavaa ohjausta
  - kehitetään digitaalisia palveluita esim. osaamisen dokumentoinnissa
- Hankkeen rahoittaa Turvapaikka-, maahanmuutto ja kotouttamisrahasto (AMIF) 2018–2020
- Twitter: @pakolaisohjaus
- Facebook: https://www.facebook.com/pakolaisohjaus/

Miten eteenpäin?

- Maahanmuuttajien työllisyyden parantaminen
  - *Palvelut:* Vahvistetaan kotoutumis-, työllisyys- ja sote-palveluiden sekä kansallisen koulutusjärjestelmän yhteen sovittamista sekä alkuvaiheen ohjausta ja neuvonta
  - *Rakenteet:* Huomioidaan maahanmuuttajat rakenteita uudistettaessa (mm. välityömarkkinat ja muut työmarkkinauudistukset, koulutusjärjestelmä, sote- ja sotu-uudistus, ja perhevapaajärjestelmät), sillä vaikuttavat vahvasti kokonaisuuteen
  - *Työelämän vastanottavuus*: lisätään työnantajien rekrytointi – ja monimuotoisuusosaamista sekä maahanmuuttajien osaamisen tunnistamista ja kehittämistä työpaikoilla, esim. Ruotsin etableringsjobb ja validointimallit.

Lapset ja nuoret avainasemassa-edistetään perheiden kotoutumista

Kasvava määrä lapsia asuu monikulttuurisissa perheissä

- Vuonna 2017 Suomessa asui 127 000 lasta perheissä, joissa vähintään toinen vanhempi oli ulkomaalaistaustainen.
- Vuonna 2010 ulkomaalaistaustaisia lapsia oli Suomessa noin 52 000, vuonna 2017 yli 90 000.
- Alle 18-vuotiaissa ns. toinen sukupolvi on määrällisesti ensimmäistä maahanmuuttaja-sukupolvea suurempi.
- Toisen sukupolven ulkomaalais-taustaisten lasten lukumäärä ylitti ensimmäisen sukupolven lukumäärän vuonna 2004.

Lähde: Kototietokanta / Tilastokeskus.

Suomessa maahanmuuttajien ja kantaväestön osaamiserot PISA-mittauksessa yksi OECD:n suurimmista

- Sekä 1. että 2. sukupolven maahanmuuttajien osaamistaso on perusopetuksessa kantaväestöä heikompi.
- Myös koulutuksen päättäminen peruskouluun on yleisempää ja kokemus omasta terveydentilasta heikompi kuin kantaväestön nuorilla.
- Yhdenvertaisuusongelmat kohdentuvat erityisesti perusopetuksen loppuvaiheessa saapuneille.
- Etenkin vähemmän kehittyneistä maista muuttaneet ja alemmasta sosioekonomisesta taustasta tulevat maahanmuuttajataustaiset lapset ovat heikommassa asemassa.

Maahanmuuttajataustaisten ja muiden nuorten matematiikan pistekeskiarvojen keskimääräinen erotus Pohjoismaissa ja OECD-maissa

Lähde: Harju-Luukkainen ym. 2014.

Miten eteenpäin?

Lapset ja nuoret

- Saatetaan lasten ja nuorten oppimistulokset kantaväestön tasolle mm. lisäämällä osallistumista varhaiskasvatukseen.
- Kohdennetaan tukea etenkin opintojen nivelvaiheissa, erityisesti perusopetuksen loppuvaiheessa saapuneille, heikomman sosioekonomisen taustan omaavien perheiden lapsille.
- Huomioidaan maahanmuuttajat nuorten ohjaamo-toiminnassa ja lapsi- ja perhepalveluissa sekä hyvinvointia ja kiusaamattomuutta kouluissa edistävissä toimissa.
- Lisätään positiivista erityiskohtelua kouluissa: toimet on osoitettu vaikuttaviksi Helsingissä.
- Vahvistetaan maahanmuuttajalasten ja nuorten osallisuutta harrastus- ja muussa vapaa-ajan toiminnassa ja lisätään kantaväestön ja maahanmuuttajien vuorovaikutusta

Perhe ja vanhemmuus

- Varmistetaan maahanmuuttajalasten,- nuorten ja -perheiden tarpeiden huomioiminen palvelu-jatkumossa neuvolasta varhaiskasvatuksen kautta peruskouluun ja toisen asteen opetukseen.
- Huomioidaan maahanmuuttajaperheet osana lapsi ja perhepalveluiden (LAPE) kehittämistä ja lapsiperheköyhyyden vähentämistä.
- Lisätään lastenhoidon mahdollisuuksia työn- ja perhe-elämän yhteensovittamiseksi sekä maahanmuuttajanaisten osallistumisen lisäämiseksi koulutukseen ja työhön.
- Kehitetään systemaattisesti ammattilaisten osaamista hyvinvoinnin, terveyden, varhaiskasvatuksen ja opetuksen aloilla maahanmuuttajien kotoutumisen edistämisessä.
- Lisätään vanhempien tietoa yhteiskunnan toiminnasta. Tarjotaan vanhemmuutta ja parisuhdetta tukevia palveluita

Hyvät väestösuhteet ja osallisuus luovat vakautta ja hyvinvointia

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Osallisuus on kotoutumisen ja yhdenvertaisuuden perusta

- Esteitä yhteiskunnalliselle osallistumiselle ovat mm. puutteet yhteiskuntatuntemuksessa, kanssakäymisen puute valtaväestön kanssa, ennakkoluulot ja syrjintä.

- Esimerkiksi maahanmuuttajien äänestysaktiivisuus on pääsääntöisesti ollut matala, ja aliedustus vaaleilla valituissa elimissä on selkeä. Osa maahanmuuttajista on kuitenkin hyvinkin aktiivisia äänestäjinä, esim. somalit. Maahanmuuttajanuoret ja maahanmuuttajanaiset äänestävät kaikkein vähiten.

- Hyvät väestösuhteet ja maahanmuuttajien yhdenvertainen osallisuus yhteiskunnan eri aloilla lisäävät yhteisöllistä ja yhteiskunnallista yhteenkuuluvuuden tunnetta, ja ovat siten kotoutumisen perusta.

- Kotoutumislain mukaan kuntien kotouttamisohjelmien tulee sisältää hyvien etnisten suhteiden ja väestöryhmien välisen vuoropuhelun edistämissuunnitelma, johon liittyy maahanmuuttajien osallisuuden vahvistaminen.

Väestösuhteiden edistäminen vähentää jännitteitä ja lisää osallisuutta monimuotoisessa yhteiskunnassa

Hyvien väestösuhteiden tunnusmerkkejä ovat ihmisten kokemus yhteenkuuluvuudesta ja turvallisuudesta, syrjimätön kohtelu sekä kokemukset osallisuudesta ja vaikuttamisesta.

Lähde: Oikeusministeriö.

Miten eteenpäin?

- Luodaan poikkihallinnollinen hyvien väestösuhteiden edistämisen politiikkaohjelma, jolla:
  - Luodaan rakenteet hyvien väestösuhteiden edistämisen systematisoimiseksi.
  - Vahvistetaan järjestöjen, maahanmuuttaja- ja uskonnollisten yhteisöjen ja kansalaisyhteiskunnan roolia kotoutumisen politiikkasuunnittelussa ja täytäntöönpanossa.
  - Vahvistetaan maahanmuuttajien tietoa suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta, periaatteista ja arvoperustasta samoin kuin omistajuutta ja vastuuta kotoutumisessa.
  - Lisätään yhteiskunnallista yhteenkuuluvuutta ja luottamusta monimuotoisessa yhteiskunnassa sekä eri väestöryhmien vuorovaikutusta ja osallisuutta. Edistetään keskustelua suomalaisuudesta ja moninaisista identiteeteistä ja ehkäistään polarisaatiotasi

Muuta ajankohtaista

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Valtion kotouttamisohjelma 2019-2023

- Valmistellaan yhteistyössä kumppaneiden kanssa

Prosessin tavoitteet

1) Strateginen ja mitattava lopputulos, joka jäsentää työtä ja joustaa ajassa
2) Kumppaneilla ja osallistujilla kokemus kuulluksi tulemisesta ja mahdollisuudesta vaikuttaa.
3) Lopputulos on visuaalisesti raikas, innostava ja jotain uutta. Mahdollisesti myös eri muodoissa (sähköinen sovellus)

Aikataulu

- Kick off 26.3.2019 klo 14-16
- Teemojen valinta ja taustapaperien valmistelu 04-06/2019
- Sprinttien kick off: 15.8.2019 klo 9-12
- Sprintti 1: 29.8.2019 klo 9-15
- Sprintti 2: 19.9. klo 9-15
- Sprintti 3: 10.10.2019 klo 9-15

Valkon rinnalla kumppanuuksien kehittäminen vol 2

- Ensimmäinen kotouttamisen kumppanuusohjelma julkaistiin 28.04.2016

- Vahvistetaan järjestöjen, maahanmuuttaja- ja uskonnollisten yhteisöjen ja kansalaisyhteiskunnan roolia kotoutumisen politiikkasuunnittelussa ja täytäntöönpanossa.

- Otetaan järjestöt ja muut kumppanit vahvasti mukaan tulevan Valtion kotouttamisohjelman valmisteluun.

Kotoutumisen seuranta: tilanne 2019

- Maahanmuuttoa ja maahanmuuttajien elämäntilanteita kuvaava *tilastotietokanta* julkistettiin *tammikuussa 2018*
- Kotoutumisen indikaattorit, jotka noudattavat ns. Zaragoza-teemoja muodostuvat sekä rekisteri- että kyselyindikaattoreista
  - Rekisteritiedot päivitetään vuosittain
  - Kyselytiedot joka neljäs vuosi (resurssien salliessa joka 2. vuosi)
    - Viimeisimmän kyselyn, ns FinMOnik-kyselyn TEM toteutti *syksyllä 2018* yhteistyössä THL:n kanssa
  - Kotoutumis*indikaattoreista* valmistuu erillinen *tietokanta kesäkuuhun 2019 mennessä,* tiedot saatavissa maakunnittain ja suurimpien kaupunkien osalta
- Hallituskausittainen Kotoutumisen *kokonaiskatsaus* valmistuu *syksyllä 2019*. Tiedot julkaistaan a) infografiikkana esitettävistä indikaattoreista ja b) kotoutumisen osa-alueita syvemmin tarkastelevista tutkimusartikkeleista
- Lisäksi jatkuva maahanmuuttoon ja kotoutumiseen liittyvien tutkimusten seuranta ja tulosten raportointi

Kunnat suhtautuvat myönteisesti pakolaisten vastaanottoon

- **Kuntapaikkoja on tarjolla kohtuullisen hyvin, kiintiöpakolaisille on jopa reilusti enemmän kuin tulijoita**
  - TEM: pakolaiskiintiön lukumääräinen alueellinen jako, ns. kiintiöallokaatio
    - valtakunnallisen koordinaation edistäminen
    - verkoston ja vastaanotto-osaamisen säilyttämisen takaaminen kaikilla alueilla
    - poikkihallinnollisen kuntaanohjaamisen prosessin selkeyttäminen
  - ELY-keskukset: kiintiöpakolaisten kuntasijoituksissa priorisoidut kunnat
    - 50 kiintiöpakolaisia vastaanottavaa kuntaa vuonna 2019 eri puolilla Suomea
- **Turvapaikanhakijoiden määrät laskeneet vuotta 2015 edeltäneelle tasolle**
  - 2017 ja 2018 hakemuksista uusintahakemuksia enemmän kuin ensimmäisiä hakemuksia (2018: 4 548 hakemusta/2 399 ensimmäisiä hakemuksia)
  - Luvansaaneiden muutoista vastaanottokeskuksista valtaosa kohdistuu isoimpiin kaupunkeihin, erityisesti pääkaupunkiseudulle
  - Suurin osa muutosta tapahtuu itsenäisesti tai vastaanottokeskuksen avustamana; vastaanottokeskuksista kuntapaikoille muutti vuonna 2018 TEM:n tilastoinnin mukaan 24% luvansaaneista

TURVAPAIKKA-, MAAHANMUUTTO- JA KOTOUTTAMISRAHASTO
Euroopan unionin tuella

Sylvia-hanke jatkaa pakolaisia vastaanottavien kuntien tukemista vuosina 2019 ja 2020

TURVAPAIKKA-, MAAHANMUUTTO- JA KOTOUTTAMISRAHASTO
Euroopan unionin tuella

- **Myöntämällä lisätukea kv. suojelua saavien vastaanoton ja kotouttamisen kehittämiseen; rahoitushaut vuosina 2019 ja 2020**

  Haettavissa KEHA-keskuksesta 31.3.2019 mennessä:
  - Laskennallisen korvauksen lisäosa ensimmäiselle kotikunnalle vuonna 2018 kuntaan saapuneesta kansainvälistä suojelua saaneesta
  - Bonusraha vuonna 2018 tehdyistä kuntapaikkapäätöksistä vastaanoton aloittavalle tai paikkamääräänsä korottavalle kunnalle

  Haettavissa TEM:stä Sylvia-hankkeelta 2.12.2019 mennessä:
  - Kiireellistä uudelleensijoittamista vaativien hätätapausten vastaanoton lisätuki etukäteen vastaanottoon vuonna 2019 varautuneille kunnille

- **Kehittämällä kuntien osaamista pakolaisten vastaanoton ja kotouttamisen teemoissa**
  - Pakolaisesta kuntalaiseksi -verkostopäivä 25.4.2019 Helsingissä
  - Tietoa ja koulutusta teemaan liittyvissä kysymyksissä

Lisätietoa lisätukien hakemisesta ja hankkeesta: kotouttaminen.fi/sylvia

ESR- 2014-2020 tuloksia

TURVAPAIKKA-, MAAHANMUUTTO- JA KOTOUTTAMISRAHASTO
Euroopan unionin tuella

- Kotona Suomessa- aluekoordinaattorit
- International House Helsinki -konseptin luominen ja saaminen pysyväksi
- SAK:n maahanmuuttajien työsuhdeneuvonnan luominen ja saaminen pysyväksi
- Info-Lango -palvelun synnyttäminen ja kehittäminen sekä laajentuminen valtakunnalliseksi
- Omakielisten yhteiskuntaorientaatiojaksojen erilaisten toteutustapojen testaaminen -> palvelu osaksi pysyvää palvelujärjestelmää
- Tampereella TOITA-hanke, jossa innovatiivisella tavalla yhdistetty maahanmuuttajien kieli- ja kulttuuriosaamista yrityksiin, jotka aikeissa laajentaa vientiään
- Äidit mukana -hankkeen uudenlainen kokeilu, jossa äidit opiskelevat 1.-2. luokkalaisten kanssa yhdessä ja äideille uraohjausta, s2-opetusta ja jatkosuunnitelmien tekoa
- Vantaalla Tsempataan yhdessä: maahanmuuttajille palvelua annetaan yhteistyössä TE-toimiston, kunnan sosiaalitoimen sekä kieli- ja kulttuuriosaamista omaavien järjestöjen edustajat
- Paavo- toimintamalli eli pakolaisten alkuvaiheen ohjauksen ja neuvonnan malli Hämeenlinnassa
- Kotokoulutuksen jälkeisen nivelvaiheen hanke

Uuden rakennerahastokauden valmistelu käynnissä (ESR 2021-2027)

TURVAPAIKKA-, MAAHANMUUTTO- JA KOTOUTTAMISRAHASTO
Euroopan unionin tuella

Kolme painopistealuetta:

1. **Maahanmuuttajien työllisyys**
2. **Maahanmuuttajien osallisuus**
3. **Perhelähtöinen kotoutuminen**